

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра української мови, літератури та культури

Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням

306/1

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	1
Семестр	1

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська;
Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька;
Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька

Статус Кредитний модуль обов'язкової дисципліни
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Залік

ECTS	2.5
Годин	75

Розподіл годин

Аудиторні години	Самостійна робота
Практичні заняття	39
36	
1 пара щотижня	

Гарант освітньої програми
Олена ЛАЗЕБНА
«19» 02 2020 р.

Завідувач кафедри
Олена ОНУФРІЄНКО
«19» 02 2020 р.

Голова методичної комісії
Світлана ІБРАГІМОВА
«19» 02 2020 р.

Редакція від 19.02.2020 р.

Інформація про викладача

	Практичні (семінарські)
ПІБ	Завадська Вікторія Валеріївна
Посада	доцент
Вчене звання	немає
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Профіль викладача	intellect.kumlk.kpi.ua/profile/zvv58
Google Scholar	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=aiDuv_cAAAAJ
e-mail	ptits@ukr.net
Консультації	Відповідно до графіку консультацій викладачів кафедри

Анотація кредитного модуля

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства,
- усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- учитися й оволодівати сучасними знаннями: оволодіти теоретичними відомостями про загальні лінгвістичні явища; вдосконалювати набуті та опановувати нові норми сучасної української мови усного й писемного мовлення;
- вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя: відповідно добирати і застосовувати одиниці різних мовних рівнів для грамотного формування та висловлення думки;
- бути критичним і самокритичним;
- аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію: розрізнити та аналізувати лексичні й граматичні мовні явища;
- створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами: застосовувати творчий підхід до аналізу, перекладу та редагування текстів сучасної української мови;
- послуговуватися електронними та друкованими лексикографічними довідковими джерелами академічного рівня;
- надавати консультації з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення;
- організовувати ділову та міжкультурну комунікації: створювати, відтворювати та редагувати різнофахові тексти;
- реферувати й анотувати різножанрові тексти державною мовою: складати тексти із власного фаху із дотриманням норм академічної доброчесності й вимог до оформлення наукових текстів.

Силабус кредитного модуля «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» розроблений на основі принципу послідовного застосування знань і навичок, попередньо набутих студентами. Активне навчання студентів забезпечується добром таких форм, методів роботи й типів завдань, які є цікавими для кожної конкретної групи. Таким чином, стратегія взаємодії викладача зі студентами заснована на принципі студентоцентризму й спрямована на забезпечення максимально ефективного засвоєння студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок.

Для засвоєння матеріалу кредитного модуля «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» та набуття здобувачами вищої освіти необхідних фахових компетентностей застосовуються такі стратегії й технології:

- метакогнітивні (студенти самостійно планують, реалізують свою навчальну діяльність, аналізують недоліки);
- когнітивні (практика, рецепція, продукування, аналіз, конструювання);
- соціальні (взаємодія, обмін інформацією, розподіл завдань під час групової роботи, налагодження взаємодії з викладачем, досягнення консенсусу в обговоренні, вміння налагоджувати комунікацію під час обговорення фахових проблем та виконання завдань).

Викладання курсу здійснюється на засадах взаємодії та взаємоповаги студента і викладача, з урахуванням потреб та можливостей студентів-майбутніх фахівців.

Сучасна українська мова

Результатом такої роботи має стати набуття студентами відповідних знань і формування в них фахових навичок.

Під час навчання застосовуються:

- метод проблемного викладу передбачає постановку такого завдання, під час виконання якого студенти здобувають знання шляхом практичної діяльності, набувають відповідних умінь і навичок; метод реалізується через частково-пошукову діяльність (практичне заняття), самостійну дослідницьку діяльність студентів (самостійна робота) або у формі проблемного викладу (теоретичний матеріал, що подається викладачем);
- різні типи евристичних методів (вільних асоціацій, інверсії, евристичних питань, «мозкового штурму») передбачають виконання завдань, що дозволяють студенту побачити закономірності розвитку мови та зв'язки одних мов з іншими (зокрема на лексичному рівні), що є дуже важливим для майбутніх перекладачів;
- пояснювально-ілюстративний метод (словесна, практична та наочна форми) – застосовується там, де студенти-першокурсники ще не мають достатньої компетенції для самостійного виконання завдання, наприклад, щодо оформлення наукової бібліографії;
- репродуктивний метод застосовується як «робота за алгоритмом», тому виключає лише повторення поданої інформації.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані на формування навчально-стратегічної компетентності студентів, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процесу організації, реалізації, контролю та корегування власної навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання консультативної допомоги студентам щодо навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- оцінюються якість виконання навчальних завдань студентами;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графік виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами та вирішення навчальних завдань використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології, а також обладнання (проектор та електронні презентації до практичних занять).

Місце кредитного модуля в програмі навчання

Кредитний модуль «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» має міждисциплінарний характер. Він є складовою навчальної дисципліни «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» ЗО6, що складається з двох кредитних модулів «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» ЗО6/1, «Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови» ЗО6/2. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Стилїстика української мови. Українська мова за професійним спрямуванням» ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями та умінями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Вступ до романо-германського мовознавства» ЗО1, «Іноземна мова (основна, практичний курс)» ЗО5. Знання, уміння та досвід, здобуті у процесі навчання цієї дисципліни, забезпечують подальше оволодіння такими навчальними дисциплїнами, як «Зіставна граматика» ЗО3, «Історія зарубіжної літератури» ЗО4, «Прикладні лїнгвістичні дослідження» ПО6.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» студенти зможуть:

1. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства.
2. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації (правильно використовувати мовні засоби: лексичні та граматичні відповідно до навчальних завдань).
3. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами (послугуватися різними типами словників під час перекладу та редагування різностильових текстів).
4. Аналізувати мовний та літературний матеріал, розуміти й інтерпретувати із урахуванням тенденцій наукових розвідок екстралінгвістичний та інтертекстовий зв'язок творів класичної літератури й сучасного дискурсу (художнього та фахового) – (орієнтуватися в сучасних дослідженнях з різних напрямків українського мовознавства; знаходити, аналізувати інформацію з певною метою).
5. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності (створювати навчальні тексти в жанрах, які відповідають професійній підготовці перекладача).
6. Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами.

Відповідність результатів навчання до компетентностей в Освітній програмі можна переглянути у Додатку 1 «Програмні результати навчання (розширена форма)».

Перелік тем, завдань та терміни виконання

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Тиждень	Зміст навчального матеріалу	Рекомендований час СРС
1	Розділ 1. Засади академічної мовної культури. Тема 1.1. Мова як соціальний феномен. Українська мова як мова фахового спілкування. Практичне заняття 1. Мова як засіб формування та вираження думки. «Мовні картини світу».	2
2	Практичне заняття 2. Академічна доброчесність. Правила написання та оформлення наукових текстів різних типів.	2
3	Практичне заняття 3. Становлення українського правопису. Українська лексикологія та лексикографія.	2
4	Практичне заняття 4. Принципи перекладу та редагування фахових текстів різних галузей.	2
5	Тема 1.2. Лексична система сучасної української мови. Практичне заняття 5. Мовна культура. Типологія мовних норм сучасної української мови.	2

6	Практичне заняття 6. Лексичний склад сучасної української мови за етимологією.	2
7	Практичне заняття 7. Склад української лексики за частотністю вживання.	2
8	Практичне заняття 8. Стилiстично нейтральна i стилiстично маркована лексика сучасної української мови (емотивно-експресивна лексика).	2
9	Практичне заняття 9. Українські фразеологізми та їх відповідники в іншомовних текстах.	2
10	Практичне заняття 10. Стилiстично маркована лексика сучасної української мови: професійно-виробнича, офіційно-ділова, науково-термінологічна.	2
11	Розділ 2. Термінологічна система сучасної української мови. Тема 2.1. Термінотворення у системі сучасної української мови. Практичне заняття 11. Термін і терміносистема сучасної української мови.	2
12	Практичне заняття 12. Кодифікація і стандартизація в царині термінології.	2
13	Тема 2.2. Особливості перекладацької роботи із термінами. Практичне заняття 13. Способи перекладу іншомовних термінів.	2
14	Розділ 3. Особливості вербального фахового спілкування. Тема 3.1. Комунікативні ознаки культури мовлення. Практичне заняття 14. Комунікативні типи і норми усного мовлення. Способи подолання неефективної комунікації.	2
15	Тема 3.2. Культура усного мовлення. Практичне заняття 15. Складові комунікативного іміджу особистості під час усного професійного спілкування.	2
16	Тема 3.3. Культура науково-навчального мовлення. Українська лексикографія. Практичне заняття 16. МКР	3
17	Практичне заняття 17. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.	3
18	Практичне заняття 18. Підвищення рейтингу. Залік.	3

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Робота на практичному занятті (виконання вправ та завдань)	36%	3	12	36
2.	Самостійна робота студента (СРС)	4%	2	2	4
3.	Експрес-контрольні роботи	20%	10	2	20
4.	Публічний виступ	15%	15	1	15
5.	Модульна контрольна робота	25%	25	1	25
	Всього				100

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1.Робота на практичному занятті (виконання вправ та завдань) з розрахунку по 3 бали за роботу на 12 практичних заняттях (12x3=36 балів).

Сучасна українська мова

2. Самостійна робота студента (СРС) з розрахунку перевірки двічі за семестр у кожного студента становить по 2 бали за кожну роботу ($2 \times 2 = 4$ бали).

3. Експрес-контрольні роботи (за матеріалом розділів 1, 2 – по 10 балів кожна, разом 20 балів).

4. Публічний виступ (за матеріалом розділу 3 – 15 балів).

5. Модульна контрольна робота (25 балів).

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал – 3, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $3 \times 12 = 36$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 2,7 – 3 бали – безпомилкове виконання практичного завдання або повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 2,3 – 2,6 балів – виконання практичного завдання із незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 1,8 – 2,2 бали – виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше 60% теоретичного матеріалу є правильним чи відповідним) або відсутність відповіді.

2. Самостійна робота студента (СРС)

Ваговий бал – 2, максимальна кількість балів за цей вид роботи з розрахунку перевірки двічі за семестр у кожного студента становить по 2 бали за кожну роботу ($2 \times 2 = 4$ бали).

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 1,8 – 2 бали – безпомилкове виконання практичних завдань та повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 1,5 – 1,7 балів – виконання практичних завдань із незначними помилками та достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 1,2 – 1,4 бали – виконання практичних завдань із великою кількістю помилок та не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – менше 1,2 балів – відсутність виконаного практичних завдань або його незадовільне виконання (менше 60% завдань виконано правильно); невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше 60% теоретичного матеріалу відповідає змісту питання) або відсутність відповіді.

3. Експрес-контрольна робота.

Ваговий бал – 10, максимальна кількість балів за 2 експрес-контрольні становить $2 \times 10 = 20$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 9 – 10 балів – безпомилкове виконання практичних завдань та повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 8 балів – виконання практичних завдань із незначними помилками та достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 6–7 балів – виконання практичних завдань із великою кількістю помилок та не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – 0–5 балів – відсутність виконаного практичних завдань або його незадовільне виконання (більше 60% завдань виконано неправильно); невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (більше 60% теоретичного матеріалу є неправильним чи невідповідним до змісту питання) або відсутність відповіді.

Сучасна українська мова

4. Публічний виступ.

Ваговий бал – 15 – оцінюється: відповідність матеріалу обраній темі (2 бали); реферативність і творче опрацювання матеріалу (5 балів); дотримання норм культури мовлення (4 бали); спосіб подання та використання різних методів і прийомів роботи з аудиторією (4 бали) – $2+5+4+4=15$ балів).

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 14–15 балів – повна відповідність матеріалу обраній темі; значна реферативність і творче опрацювання матеріалу; дотримання норм культури мовлення; усний спосіб подання та використання різних методів і прийомів роботи з аудиторією;

«добре» – 12–13 балів – наявність незначних відхилень від обраної теми; або/та малий ступінь реферативності й творчого опрацювання матеріалу; або/та незначні порушення норм культури мовлення; або/та обмежене використання різних методів і прийомів роботи з аудиторією;

«задовільно» – 9–11 балів – значне відхилення від обраної теми (підміна теми) або/та невідповідність обраного реферативного матеріалу вимогам академічного навчання; або/та майже повна відсутність реферативності й творчого опрацювання матеріалу; або/та суттєві порушення норм культури мовлення; або/та майже повна відсутність використання різних методів і прийомів роботи з аудиторією;

«незадовільно» – 0–8 балів – відсутність підготовленого публічного виступу або його незадовільне представлення; або повна невідповідність матеріалу виступу заявленій темі; або повне недотримання норм культури мовлення або мови навчання.

5. Модульна контрольна робота.

Ваговий бал – 25 – зміст, вимоги до оформлення та зразок контрольного завдання див. в Додатку 3.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 23–25 балів – безпомилкове виконання практичного завдання у відповідності до змісту завдання;

«добре» – 19–22 балів – виконання практичного завдання із незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» – 15–18 балів – виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» – 0–14 бали – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше 60% правильно виконаних завдань).

Результати оголошуються кожному студенту окремо за особистої присутності або в дистанційній формі (електронною поштою, через Viber).

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$

Для отримання кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Ця рейтингова оцінка є остаточною. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової роботи відображено у Додатку 3.

Таблиця переведення рейтингових балів у оцінки за університетською шкалою

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску: $RD < 50$	Не допущено

Політика навчальної дисципліни

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Написання тез доповіді	5 балів за кожен вид діяльності (тези доповіді або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт)
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів на практичних заняттях за активну роботу, виконання СРС, результати експрес-контрольних, публічний виступ – тобто за активну участь у практичних заняттях відповідно до тематики заняття.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи.

Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Результат модульної контрольної роботи для студентів, які не з'явилися на контрольний захід без поважних причин, є нульовим. Такі студенти мають можливість написати модульну контрольну роботу у час за домовленістю з викладачем, але не пізніше, ніж за 7 днів до останнього практичного заняття. Повторне написання модульної контрольної роботи не допускається.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 22 балів	≥ 45 балів

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано пояснивши, з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами. За наявності у студентів серйозних вад зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів, завдання курсу можуть виконуватися в усній формі й оцінюватися викладачем через Skype, Viber або інші системи у спеціально встановлений час.

Мова навчання

Навчальний матеріал подається українською мовою. Студенти мають відповідати на заняттях та вести ділове спілкування з викладачем українською мовою.

Позааудиторні заняття

Пропонуються такі варіанти позааудиторних занять:

Практичне заняття у Музеї книги і друкарства України (за попереднім погодженням) у рамках практичного заняття 3, а також відвідування тематичних виставок цього музею.

Практичне заняття з оформлення списку використаних джерел, роботи зі словниками та проведення публічного виступу може бути проведено у Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка (за попередньою згодою).

Додатки**Додаток 1. Програмні результати навчання (розширена форма)**

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням» студенти зможуть:

Результати навчання		Відповідність результатів навчання до компетентностей в ОП	
		Загальні компетентності (soft skills)	Фахові компетентності
1.	Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства.	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
2.	Усвідомлювати фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
3.	Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
4.	Аналізувати мовний та літературний матеріал, розуміти й інтерпретувати із урахуванням тенденцій наукових розвідок екстралінгвістичний та інтертекстовий зв'язок творів	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Сучасна українська мова

	класичної літератури й сучасного дискурсу (художнього та фахового).		
5.	Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.
6.	Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Здатність реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами.

Додаток 2. Рекомендована література

Базова

1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: Навч. посіб. –К.: Каравела, 2008. – 352 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesiynog_o_spilkuvannya
2. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. – К.: Знання, 2010. – 270 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://pick.net.ua/uk/extra/psosvita/1310-suchasna-ukrainska-literaturna-mova>
3. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Алерта, 2011. – 694 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001711>

Допоміжна

4. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти : [монографія] / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – Київ: КМ Academia, 2000. – 216 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21STN=1&S21REF=2&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3EID%3DUKR0009600%3C.%3E&&S21FMT=fullwebr>
5. Погиба Л. Г. Українська мова фахового спрямування : підручник / Л. Г. Погиба, Т. О. Грибіниченко, Л. М. Голіченко. – Київ: Кондор, 2012. – 348 с. : табл. . – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21STN=1&S21REF=2&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3EID%3DUKR0001012%3C.%3E&&S21FMT=fullwebr>
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К, 2008. – 711 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21STN=1&S21REF=2&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3EID%3DUKR0001849%3C.%3E&&S21FMT=fullwebr>
7. Словники різних галузей – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри української мови, літератури та культури, в електронній системі «Кампус», на ресурсах Інтернет.

Додаток 3. Методичні рекомендації до написання та оформлення модульної контрольної роботи.

Метою модульної контрольної роботи є перевірка засвоєння студентами знань про мову як багатофункціональну знакову систему й суспільне явище; розуміння ними основних процесів, що відбуваються в мові; вміння впізнавати й аналізувати мовні явища, оцінювати їх з позиції мовної нормативності; вміння застосовувати набуті знання на практиці, зокрема у процесі складання, редагування та перекладання текстів. МКР проводиться на 16-му практичному занятті й має на меті оцінити практичні вміння студентів.

Завдання, запропоновані студентам, охоплюють ключові розділи модуля. Виконуючи завдання, студенти повинні виявити:

- знання теоретичних засад нормативності української літературної мови;
- розуміння основних засад формування терміносистеми сучасної української мови;
- знання специфіки української мови за професійним спрямуванням, зокрема лінгвістичної термінології як основи професійного мовлення;
- вміння редагувати тексти різних стилів та фахів;
- вербалізувати власні думки відповідно до мовних норм та формулювати поняття.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 23–25 балів – безпомилкове виконання практичного завдання у відповідності до змісту завдання;

«добре» – 19–22 балів – виконання практичного завдання із незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» – 15–18 балів – виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» – 0–14 бали – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше 60% правильно виконаних завдань).

Для підготовки до виконання контрольних завдань студентам рекомендуються такі джерела та навчальна література:

1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: Навч. посіб. –К.: Каравела, 2008. – 352с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesiynog_o_spilkuvannya
2. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Ponomariv_Oleksandr/Stylistyka_suchasnoi_ukrainskoi_movy_vyd_2000.pdf
3. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Алерта, 2011. – 694 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001711>
4. Блог проф. О. Пономарева. – Електронний ресурс: <https://www.bbc.com/ukrainian/blog-olexandr-ponomariv-50073062>

Зразок модульної контрольної роботи

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

3 кредитного модуля 306/1

«Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням»

Спеціальності: 035 «Філологія»

I. Змініть словосполучення відповідно до норм сучасної української мови (5 балів)

Ювілейна адреса

керівнику _____;

талановитий

управлінець _____;

на рахунок

цього _____;

враження від

лектора _____;

відповідно з рішенням _____.

II. Підкресліть слова, які є відхиленням від літературної норми. Визначте тип відхилення (7 балів)

1) Необорима соняшна заглада —/ Віки, віки — одна блакитна мить! / Куди ж поділа, степова Елладо, / Варязьку сталь і візантійську мідь? (Мал.)

2) Ой талане, талане!.. Чи ти в полі, чи ти в гаї... З бурлаками гуляєш? (Шевч.)

3) Гарячий день розлив пекуче золото / І сам втопивсь у соняшнім меду, / Й крізь спокій цей єдина леться нота — / Блаженних бджіл в вишневому саду (Мал.)

4) Озирнувшись, помітив ще одного гуляючого, який шпацирував за ним по тому ж приморському бульвару (Ле).

5) Се шпиг від інквізиції, напевне, а може й кат з отруєним стилетом (Леся Українка).

6) Жандарми перекопали все подвір'я, зірвали підлогу в хаті, шпигали довгими залізними прутами купу з сноєм (Вільде І.)

7) Але вертаюся на тиховодий став, / До гри метеликів, до сонних синіх квітів, / З яких ця оповідь на давній лад почав, / Хоч, може, децицію й по-своєму примітив... (Рильс.)

III. Утворіть правильні форми прикметників (5 балів)

Чотири грані _____

на столі _____

фірма _____

релігія _____

поверх _____

IV. Поясніть різницю у словах, складіть словосполучення зі словами (8 балів)

Свідоцтво - свідчення

квітковий – квітчастий

зубний – зубастий

камінний – кам'янистий

Додаток 4. Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи.

Питання залікової контрольної роботи оцінюються у 100 балів максимум. Залікова контрольна робота складається з одного теоретичного питання (всього 34 варіанти, що охоплюють матеріал усіх трьох розділів кредитного модуля) та двох практичних завдань відповідно до кожного варіанту.

1 питання (теоретичне) – 30 балів максимум.

«Відмінно»: 30–27 балів (повністю висвітлено питання, 100–91%);

«Добре»: 26–23 бали (питання висвітлене неповно, 90–76%);

«Задовільно»: 22–18 балів (частково висвітлене питання, 75–61%);

«Незадовільно»: менше 18 балів (надано менше 60% необхідної інформації).

2, 3 практичні завдання – виконання практичних завдань, передбачених матеріалом кредитного модуля, кожне по 35 балів максимум, $35 \times 2 = 70$ балів.

«Відмінно»: 35–32 бали (повністю та безпомилково виконане завдання, 100–91%);

«Добре»: 31–27 балів (90–76% завдань виконано правильно);

«Задовільно»: 26–21 бал (75–61% завдань виконано правильно);

«Незадовільно»: менше 21 балу (менше 60% завдань виконано правильно).

Зразок залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з кредитного модуля ЗО6/1

“Сучасна українська мова. Українська мова за професійним спрямуванням”

спеціальності: 035 “Філологія”,

освітнього ступеня «Бакалавр»

Варіант 1

1. Опишіть загальні вимоги до оформлення наукових робіт.

2. Сформулюйте визначення до назв професій. Чи можна замінити ці назви українськими відповідниками?

Media-байєр, PR-менеджер, спікер, хед-хантер, гример, копірайтер, дизайнер, діджей, кібердвірник, сіті-фермер.

3. Відредагуйте текст. Згадану в тексті наукову роботу А. Кримського оформіть за правилами бібліографічного опису.

Агатангел Кримський відносився до самих великих вчених ХХ століття. Він був одним з фундаторів, першим секретарем і керівником першої української Академії наук в Україні. Кримський мав дуже феноменальну пам'ять і унікальні здібності для вивчення мов, знав понад 50 мов, а на рахунок того, якими мовами володіє, жартував, що легше порахувати, якими мовами він не говорить. Науковець був причетний до створення української сходознавчої школи, знищеної під час сталінських репресій. Багато праць вченого переведено на європейські мови. Син кримського татарина і полячки, Агатангел Кримський вважав себе українцем, а мовою свого особного спілкування, наукових і творчих робіт свідомо обрав українську мову. «Перша ознака національності є мова...» – пише він у листі до Бориса Грінченка. Свої погляди на походження та розвиток української мови Кримський показав у статті «Українська мова, звідки вона взялася і як вона розвивалася», розміщеній у «Нарисах з історії української мови та Хрестоматії з пам'ятників письменської старо-українщини XI – XVIII вв.», виданих Олександром Шахматовим і Агатангелом Кримським у 1922 році у Києві у видавничому товаристві «Друкар» (За матеріалами електронного джерела: <https://www.perspektyva.in.ua/agatangel-krymskyj-uchenyj-poliglot-shodoznave-ts-pysmennyk-istoryk-ukrayinskoyi-movy-ta-literatury-spivzasnovnyk-dijsnyj-chlen-vuan-ta-ntsh/>).

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра української мови, літератури та культури

Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови

306/2

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	1
Семестр	2

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

ECTS	2
Годин	60

Статус Кредитний модуль обов'язкової дисципліни
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Залік

Розподіл годин

Аудиторні години	Самостійна робота
Практичні	
36	24
кожний тиждень	

Гарант освітньої програми *Edna* Олена ЛАЗЕБНА «19» 02 2020р.
Завідувач кафедри *Olga* Олена ОНУФРІЄНКО «19» 02 2020р.
Голова методичної комісії *Svitlana* Світлана ІБРАГІМОВА «19» 02 2020р.

Редакція від 19.02.2020 р.

Інформація про викладача

	Практичні
ПІБ	Нечипоренко Алла Федорівна
Посада	доцент
Вчене звання	-
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Профіль викладача	http://kumlk.kpi.ua/node/242
Google Scholar	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Na0K1cQAAAAAJ&view_op=list_works&gmla=AJsN-F5Yox5EK0F0LFgndV9F5j_0tVmDye_voouuyUfBe9ysr0ziPDxcb0qDFlhXR7VxwFxlZW196NgoFmJAFU9z4AGFO0AUtwBR3zm1M9vcQzYxCrikBM_rzwnHDnl8y5tjmzaY6yXDFHn6t0SH_01YbXqbmPKEs25LiEDSbuD4XlcpXvbhZ08

e-mail	allanech67@ukr.net
Консультації	Відповідно до графіку консультацій викладачів кафедри

Анотація кредитного модуля

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- бути критичним і самокритичним;
- учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стилових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- надавати консультації з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення;
- організовувати ділову та міжкультурну комунікації;
- реферувати й анотувати різножанрові тексти державною мовою.

Силабус кредитного модуля «Стилістика сучасної української мови» розроблений на основі принципу систематичності та послідовності, який поєднує навчальний матеріал та шляхи його засвоєння студентами, що дає змогу обрати такі завдання, які за умови принципу активності (інтелектуальної, емоційної та мовленнєвої) найефективніше сприятимуть досягненню поставленої мети. Ці принципи є вихідними для обрання певних методів та прийомів, що забезпечують антропоцентричний підхід, а відтак відповідні умови для розвитку мовної особистості, мовної свідомості та формування високої культури мовлення майбутнього фахівця.

Засвоєння кредитного модуля «Стилістика сучасної української мови» передбачає вирішення комплексу завдань щодо усвідомленого ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної та культурної цінності, потреби досконалого володіння нею у майбутній професійній діяльності, поглиблення знань про мову як багатофункціональну знакову систему. Оволодіння методиками мовностилістичного аналізу дає змогу на конкретному мовному матеріалі показати шляхи наукового осмислення мовних стилістичних явищ.

Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача та студента з метою засвоєння студентами матеріалу та формуванню у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються:

- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання що стимулюють пізнавальну діяльність студентів, підвищують їхні власні зусилля в оволодінні знаннями з української мови (кейс-метод, метод проєктної діяльності, мультимедійні технології, ігрові технології, що сприяють моделюванню й імітації майбутньої професійної діяльності, метод мозкового штурму, дискусія, практикуми-диспути тощо).

Сучасна українська мова

- **Інформативно-рецептивний метод** забезпечує системність знань, послідовність викладу, передбачає презентацію навчального матеріалу у процесі розповіді, бесіди з опорою на засвоєння правил та практичної роботи на застосування знань.
- **Репродуктивний метод** передбачає відтворення матеріалу за визначеним алгоритмом. Опрацювання навчального матеріалу може відбуватися у процесі виконання вправ за зразками, роботою з науковими виданнями.
- **Метод проблемного викладу** передбачає створення викладачем певної проблемної ситуації (спосіб аналогії, індуктивний спосіб, висунення проблемного питання) є ефективним оскільки залучає студентів до пошуку знань та формує переконаність в істинності одержаних результатів. Метод сприятиме формуванню наукового мислення і пізнання, мотивуватиме студентів до науково-дослідницької роботи.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, мережа Facebook, Telegram, система «Електронний КАМПУС» за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для практичних занять).

Місце кредитного модуля в програмі навчання

Кредитний модуль «Стилістика сучасної української мови» має міждисциплінарний характер. Він є складовою навчальної дисципліни «Сучасна українська мова», що складається з двох кредитних модулів «Українська мова за професійним спрямуванням» ЗО6/1, «Стилістика сучасної української мови» ЗО6/2. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Стилістика сучасної української мови» ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями та вміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, «Вступ до романо-германського мовознавства» ЗО1, «Друга іноземна мова (практичний курс)» ЗО2, «Іноземна мова (основна, практичний курс)» ЗО5 та іншими гуманітарними науками забезпечує вищу філологічну освіту, передбачає глибоке і всебічне вивчення системи і структури національної мови, аналіз і відносний опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів, формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього перекладача.

Знання, вміння та досвід, здобуті у процесі навчання цієї дисципліни, забезпечують подальше оволодіння такими навчальними дисциплінами, як «Зіставна граматики» ЗО3, «Історія зарубіжної літератури» ЗО4 та «Прикладні лінгвістичні дослідження» ПО6.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова. Стилістика сучасної української мови» студенти зможуть:

Сучасна українська мова

1. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства. (імплементувати досвід формування культури академічної доброчесності та запобігання проявам академічної нечесності; висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; оволодіти основними поняттями та фундаментальними цінностями академічної доброчесності, розуміти її вплив на академічну культуру та якість освіти).
2. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації (використовувати стилістичні засоби для ефективного усного та писемного мовлення).
3. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами. (оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються).
4. Аналізувати мовний та літературний матеріал, розуміти й інтерпретувати із урахуванням тенденцій наукових розвідок екстралінгвістичний та інтертекстовий зв'язок творів класичної літератури й сучасного дискурсу (художнього та фахового). (аналізувати стилістичні та стильові особливості мовних засобів).
5. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності (виконувати стилістичний аналіз тексту різностильової приналежності).
6. Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами (диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх).

Перелік тем, завдання та терміни виконання

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Тижень	Зміст навчального матеріалу	Рекомендований час СРС
1	Розділ 1. Стилїстика як розділ українського мовознавства Тема 1. Поняття і категорії стилїстики. Структура стилїстики Практичне заняття 1. Українська лїнгвостилїстика: розвиток та сучасні тенденції вивчення.	2
2	Тема 2. Стилїстична норма. Стилїстичні помилки Практичне завдання 2. Поняття й категорії стилїстики. Методологія і методи стилїстики.	1
3	Практичне заняття 3. Стилїстична норма та її реалїзація у текстах різностильового характеру. Експрес-контроль.	1
4	Розділ 2. Стилїстична система сучасної української мови. Стилїстика мовних одиниць Тема 1. Структура стилїстики: фоностилїстика, лексична та граматична стилїстика, стилїстичний синтаксис. Практичне заняття 4. Стилїстичне використання лексичних засобів: багатозначність, синонімія, омонімія, паронімія.	1
5	Практичне заняття 5. Стилїстичне використання морфологічних засобів.	1

Тижень	Зміст навчального матеріалу	Рекомендований час СРС
6	Практичне заняття 6. Фоностилістика. Образність. експресивність. Милозвучність.	0,5
7	Практичне заняття 7. Стилістична фразеологія. Джерела фразеології. Трансформації фразеологізмів у різностильових текстах.	1
8	Практичне заняття 8. Стилістичний синтаксис. Стилістичні властивості порядку слів.	0,5
9	Тема 2. Характеристика функціональних стилів. Розмовний стиль Практичне заняття 9. Характеристика функціональних стилів української мови.	0,5
10	Практичне заняття 10. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. Український фольклор – основа живого українського мовлення.	0,5
11	Тема 3. Стилістичні ресурси художнього стилю української мови. Практичне заняття 11. Художній стиль. Природа фігур та тропів, сфери їх творення.	1
12	Тема 4. Мовностилістична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди Практичне заняття 12. Конфесійний стиль: переклад Біблії українською мовою.	1
13	Тема 5. Конфесійний стиль мовлення, його місце і роль у стилістичній системі української мови. Практичне заняття 13. Мова засобів масової інформації, сучасні тенденції розвитку.	1
14	Тема 6. Структурно-функціональні та стилетвірні особливості наукового стилю. Практичне заняття 14. Мовці і жанрові особливості наукового стилю. Правила оформлення наукової роботи. Експрес-контроль.	1
15	Тема 7. Мовленнєво-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення Практичне заняття 15. Мовні особливості текстів ділового спрямування. Усна форма комунікації в діловій сфері.	1
16	Розділ 3. Стилістика української мови та культура мовлення. Тема 1. Комунікативно-стилістичні якості мовлення Практичне заняття 16. Стилістика про ідіостиль та ідіолект. Стиль викладу.	2
17	Тема 2. Українська риторична традиція. Практичне заняття 17. Культура усного та писемного мовлення.	2
18	Практичне заняття 18. Підвищення рейтингу. Залік.	6

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Відповіді на практичних заняттях	30%	5	6	30
2.	Перевірка СРС	30%	5	6	30
3.	Експрес-контролі	40%	20	2	40
	Всього				100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

Сучасна українська мова

1. 6 відповідей на 17 практичних заняттях (передбачається опитування на кожному третьому практичному занятті).
2. Перевірка СРС (30 балів за 6 виконаних завдань)
3. 2 експрес-контролі (40 балів) – за навчальним матеріалом шести/дванадцяти попередніх практичних занять відповідно.

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Відповіді на практичних заняттях:

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів становить $5 \times 6 = 30$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 5 балів; повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре» – 4 бали; повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленнєвих помилок.

«задовільно» – 3 бали; неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«незадовільно» – 0 балів. невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

2. Перевірка СРС:

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів становить $5 \times 6 = 30$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 5 балів; правильно виконане завдання, творчий підхід до розкриття питання;

«добре» – 4 бали; виконане завдання має незначні змістові та мовленнєві помилки;

«задовільно» – 3 бали; виконання завдання неповне (60%), недостатні ґрунтовність та послідовність викладу, наявність помилок;

«незадовільно» – 0 балів. невідповідність змісту завдання, відсутність відповіді.

3. Експрес-контроль:

Ваговий бал – 20, максимальна кількість балів $20 \times 2 = 40$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 18 - 20 балів; повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – 15–17 балів; достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

«задовільно» – 12 – 14 балів; неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

«незадовільно» – 0 балів; відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку	Критерій
------------------	----------

1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$
---	------------------	--------------

Для отримання кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу, і ця рейтингова оцінка є остаточною. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової роботи відображено у Додатку 3.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску $RD < 50$	Не допущено

Політика навчальної дисципліни

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Написання тез доповіді	5 балів за кожен вид діяльності (тези доповіді або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт)	Порушення термінів виконання (СРС)	-1 бал за кожен день
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів		

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента на практичному занятті, а також виконання завдань СРС, які розвивають практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи

Сучасна українська мова

Кожен студент має право відпрацювати пропущені лише з поважної причини (лікарняний, офіційний дозвіл деканату) заняття за рахунок самостійної роботи під час консультацій, передбачених навчальним навантаженням викладача.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 24 бали	≥ 51 бал

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Стилістика сучасної української мови» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Додатки**Додаток 1. Програмні результати навчання (розширена форма)**

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова. Стилїстика сучасної української мови» студенти зможуть:

Результати навчання		Відповідність результатів навчання до компетентностей в ОП	
		Загальні компетентності (soft skills)	Фахові компетентності
1.	Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства. (імплементувати досвід формування культури академічної доброчесності та запобігання проявам академічної нечесності; висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; оволодіти основними поняттями та фундаментальними цінностями академічної доброчесності, розуміти її вплив на академічну культуру та якість освіти)	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
2.	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. (використовувати стилістичні засоби для ефективного усного та писемного мовлення;	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.
3	Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами. (оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються;	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
4	Аналізувати мовний та літературний матеріал, розуміти й інтерпретувати із урахуванням тенденцій наукових розвідок екстралінгвістичний та інтертекстовий зв'язок творів класичної літератури й сучасного дискурсу (художнього та	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

	фахового). (аналізувати стилістичні та стильові особливості мовних засобів;		
5	Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності. (виконувати стилістичний аналіз тексту різностильової приналежності;	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним.	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
6	Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами. (диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним.	Здатність реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами.

Додаток 2. Рекомендована література

Базова:

1. Мацько Л. І. Стилістика української мови: підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько] – К.: Вища школа, 2005. – 462 с. – Режим доступу – http://litmisto.org.ua/?page_id=7116

Допоміжна:

- Дудик П.С. Стилістика української мови: Навч. посіб./П.С. Дудик. – ВЦ «Академія», 2005. – 356 с. Режим доступу - <http://194.44.152.155/elib/local/sk679385.pdf>
- Культура фахового мовлення: Навч.посіб./ за ред. Н.Бабич. – Чернівці, Книги –ХХ1, 2005. – 572 с. – Режим доступу – <http://www.weboborona.net/ogot/babich-nadiya-denisiivna-kultura-fahovogo-ac.html>.
- Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч.посіб./Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – Режим доступу – <http://ua.convdocs.org/download/docs>

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри української мови, літератури та культури та в системі «Електронний КАМПУС»

Додаток 3. Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи.

Питання залікової контрольної роботи оцінюються у 100 балів максимум. Залікова робота складається з чотирьох практичних завдань, що відповідають окремим розділам робочій навчальній програмі кредитного модуля (2 розділ «Стилістична система сучасної української мови. Стилістика мовних одиниць», 3 розділ «Стилістика української мови та культура мовлення».)

На заліку студент письмово виконує завдання, зазначені в білеті. Кожне практичне завдання оцінюється в 25 балів:

- «відмінно», повна відповідь/виконання (не менше 90% потрібної інформації) – 23– 25 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь/виконання (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 19 – 22 балів;
- «задовільно», неповна відповідь/виконання (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 15 – 18 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь/ не виконання завдання – 0 балів.

Зразок залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з кредитного модуля ЗО6/2

«Сучасна українська мова. Стилістика сучасної української мови»

спеціальності: 035 «Філологія»,

освітнього ступеня «Бакалавр»

Варіант 1

1. Визначте стиль поданого тексту та вкажіть на його мовні особливості.

Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин. Це право забезпечується: розгалуженою мережею навчальних закладів, заснованих на державній та інших формах власності, наукових установ, закладів післядипломної освіти; відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання і виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина; різними формами навчання - очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

2. Поясніть значення висловів «Ветхий Адам», «Адамові діти», «Адамове ребро» у сучасній українській мові та схарактеризуйте місце і роль біблеїзмів у різних стилях мовлення.

3. Перепишіть речення, добираючи з дужок потрібне слово, й обґрунтуйте свій вибір:

Наші думки (збіглися, співпали). До Конституційного суду обирають (виключно, винятково) юристів за фахом. Це митне право діє (виключно, винятково) в межах України. У конкурсі будуть брати участь (виключно, винятково) українські митці. Хай люди знають, хто йде (наперекір, всупереч) громаді. Він діє (наперекір, всупереч) рішенням громади. (Наперекір, всупереч) невтішним прогнозам весна виявилася доволі м'якою й вологою. (Ставлення, відношення) до нього, (почуття, чуття, відчуття) обов'язку, (змушувати, примушувати, заставляти) вчитися, (є, являється) учнем. Правління не хоче (залучати, витратити, відволікати) бюджетні кошти не за призначенням.

Сучасна українська мова

4. Наведіть приклади вживання мовознавчих термінів-паронімів та поясніть відмінності у лексичному значенні: *діалектний-діалектологічний-діалектичний, стильовий-стилістичний, омофони-омоформи, морфемний-морфологічний, мовний-мовленнєвий.*